ikke har spesielle interesser innenfor akademisk psykologi. Med økende antall psykologer innenfor det psykiske helsevern, kan den være verdt å anskaffe til institusjonsbiblioteket.

Boken har myke permer, god innbinding og layout, inndelingen i underkapitler er gjennomtenkt, og trykkfeilene er få. Referanser, navnregister og stikkord er fyldige og gjennomarbeidet.

Alv A. Dahl
Kreftklinikken
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Elevhelse – et nyttig begrep?

Gustafsson LH.

Elevhälsa börjar i klassrummet

170 s, ill. Lund: Studentlitteratur, 2009.

Pris SEK 208

ISBN 978-91-44-05607-4

Forfatteren har ikke bare bakgrunn som skolelege i den svenske grunnskolen. Han er også barnelege, dosent i sosialmedisin og hedersdoktor ved Malmö högskola. Gustafsson innleder med å ta et oppgjør

med svenskenes gamle begrep elevvård. Han ønsker å ta i bruk et nytt ord – elevhelse. Elevhelse er å forstå på linje med folkehelse. Å arbeide for elevhelsen er ikke å bote på sykdommer, skriver han, men å forebygge dem.

Arbeidet for å forebygge sykdom forankres i elevhelsens analyseblomst, hvor de forskjellige blomsterbladene er eleven, familien, skolen og samfunnet. Han relaterer disse områdene til en lang rekke faktorer som fremmer eller truer elevenes helse. Relasjonsstress og valgstress er to av de faktorer som forfatteren mener det er viktig å være oppmerksom på. Videre beskriver han hvordan skolens elevhelseteam kan bidra til å løse mange av de utfordringer skolen i dag står overfor, blant annet urolige elever og elever som ikke møter til skoletimer.

Forfatteren bygger mye på egne erfaringer. En samtidig utstrakt bruk av kasuistikker gjør boken lettlest og interessant. Den kasuistiske tilnærmingen bryter imidlertid med folkehelsetanken. Løsningene blir i utstrakt grad individrettet. Boken får dermed et spesialistpreg, spesielt når det gjelder arbeidsmåter, tid- og ressursbruk, som får undertegnede til å tenke mer i retning av en elevpoliklinikk enn fore-

byggende arbeid for elevhelse. Ord alene endrer ikke praksis. Elevhelse er imidlertid et begrep jeg gjerne tar med meg.

Jeg tror mange av de refleksjoner forfatteren presenterer fra sitt arbeid som skolelege i Sverige, også kan komme til nytte for helsearbeidere og pedagoger på vår side av Kjølen. Som håndbok for skolehelsetjenesten har vi imidlertid bedre alternativer i Norge.

Ole Rikard Haavet
Seksjon for allmennmedisin
Universitetet i Oslo

Viktig bidrag om tvangsspising og overvekt

Edlund K, Ghaderi A, red.

Kognitiv beteendeterapi vid hetsättningsstörning och övervikt

480 s, tab, ill. Lund: Studentlitteratur, 2009.

Pris SEK 547

ISBN 978-91-44-03001-2

Edlund og medforfattere har skrevet en innholdsrik bok som jeg anser for å være et viktig bidrag om behandlingen av den overvektige pasient og det komplekse psykologiske årsaksbildet vi ofte ser hos denne

pasientgruppen. Bidragsyterne er en tverrfaglig gruppe bestående av psykologer og leger, alle med bred erfaring fra klinisk arbeid med tvangsspising og overvekt. Viktigheten av et tverrfaglig samarbeid vektlegges.

Bokens første del er en faktadel om tvangsspising og overvekt og om kognitiv atferdsterapi som behandlingsform. Her presenteres teori, risikofaktorer, forløp og konsekvens. Forfatterne tydeliggjør forskjellen på tvangsspising og overspising og nyanserer det ofte svært sammensatte psykologiske aspektet ved overvekt og forstyrt spisemønster. Faktaopplysningene er godt dokumentert og kapitlene gir en god oversikt over publisert litteratur innen temaet. Referansene er samlet på slutten av hvert kapittel.

Den andre delen er en behandlingsmanual i bruk av kognitiv atferdsterapi ved tvangsspising og overvekt. Det gis en svært detaljert oversikt over de individuelle vurderinger og analyser som gjøres før, underveis og etter gjennomført behandling. Terapiformen som er beskrevet, baseres på utredning av den enkelte pasient og videre gruppebasert behandling i form av kognitiv

atferdsterapi. Som forfatterne også selv presiserer, er rendyrket kognitiv atferdsterapi en krevende behandlingsform der behandler må ha gode kunnskaper om prinsipper for kognitiv atferdsendring.

WHO anser overvekt som et av verdens viktigste og største helseproblemer. Vi vet at omtrent 30 % av alle med betydelig overvekt samtidig lider av en spiseforstyrrelse, oftest tvangsspising eller overspising. Tall fra Nasjonalt folkehelseinstitutt viser at nesten en av fem nordmenn lider av fedme. Den overvektige pasienten representerer en betydelig utfordring for både spesialist- og primærhelsetjenesten. Varig atferdsendring står sentralt i all overvektbehandling. Nettopp derfor er boken et viktig bidrag. Helsepersonell som jobber med overvekt trenger konkrete og håndfaste terapiredskaper, og boken gir oss til en viss grad dette.

Samira Lekhal
Senter for sykkelig overvekt
Universitetssykehuset Nord-Norge

Spredt om ultralyd

Bolliger CT, Herth FJF, Mayo PH et al, red.

Clinical chest ultrasound

From the ICU to the bronchoscopy suite. 221 s, tab ill. Basel: Karger, 2009. Pris CHF 188.

ISBN 978-3-8055-8642-9

Boken er ment for ultralydinteresserte lungeleger og intensivleger, og tar sikte på å gi en oversikt over ultralyd anvendelse for bildediagnostikk og -veiledning i thoraxregionen. Den er inndelt i fem seksjoner,

med temaer fra basal ultralydfysikk via transtorakal diagnostikk til applikasjoner på intensivavdelingen og innen endoskopisk ultralyd. Kapitlene er skrevet som oversiktsartikler, med illustrasjoner og oppdaterte referanselister. Teksten ledsages også av videoillustrasjoner som er tilgjengelige på et Internett-register (www.karger.com/PRR037_suppl).

Boken gir en god innføring og oversikt innen forskjellige emner; både mer konvensjonelle applikasjoner som transtorakal pleura- og lungevurdering, men også nyere teknikker som navigasjonsbronkoskopi og «optical coherence tomography». Enkelte kapitler omhandler større temaer på liten plass, og fremstår derfor vel summariske (f.eks. Critical care echocardiography). Endobronkial ultralyd brukes i økende grad